



evropský
sociální
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Název školy: Základní škola Pardubice – Spořilov

Autor: Mgr. Jana Horká

Název: VY_12_INOVACE_ ČESKÝ JAZYK A LITERATURA 3_4.DOPLNĚK

Téma: Doplněk

Číslo projektu: CZ.1.07 / 1.4.00 / 21.2349

Anotace: Práce obsahuje postupné kroky výkladu učiva o doplňku. Porozumění látce si mohou žáci ověřit ve cvičeních, která jsou součástí tohoto materiálu.

Doplňk (D)

A)

podmět (Po) přísudek jmenný se sponou (Přjs)

Matka — byla unavená



Matka — se vrátila unavená

→ sponové sloveso být nahrazeno plnovýznamovým slovesem **vrátit se**

Otázka: Jak se matka vrátila ?

Po Přs
Matka se vrátila unavená. (D)

Pt Přs D
Ovoce jezte umyté.

B)

Pks
Bosý chlapec chodil po louce

Chlapec chodil po louce bos.

Doplňk → rozvíjející větný člen, který vyjadřuje vlastnost **podstatného jména** v **podmětu** nebo **předmětu** prostřednictvím **slovesa** v **přísudku**.

Doplněk bývá vyjádřen:

1. přídavným jménem → často ve jmenném tvaru

Otec se vrátil rozzlobený.

Otec se vrátil rozzloben (šťasten, zdrav, hladov).

Sestra ráda vaří. Loď se zdála veliká.

2. zájmenem → všechn, sám

Bratr zůstal doma sám. Děvčata přišla všechna.

3. číslovkou →

Naše družstvo skončilo první.

Chlapci přišli oba dva.

4. infinitivem → po slovech smyslového vnímání (vidět, slyšet, cítit, spatřit)

Cítili jsme ucházet plyn.

Spatřili srnu vyběhnout z lesa.

Slyšel Petra volat o pomoc.

5. podstatným jménem →

a) v 7. p. → po slovesech - jmenovat, zvolit, prohlásit

Bratra jmenovali ředitelem.

Byl prohlášen vítězem.

a) ve 4. p. → s předložkou za - považovat za, zvolit za, cenit za

Považoval mě za přítele.

→ se slovem- jako -

Měli ho rádi jako bratra.

Petr vyrůstal jako jedináček.

Lidé si ho cenili jako odborníka.

6. přechodníkem →

Veverka skákejíc v listí vyplašila zajíce.

Pracovní list

1. Určete, jakým větným členem je ve větách slovo –šťastné:

Šťastné děti se vrátily ze školního výletu.....

Děti se vrátily ze školního výletu šťastné.....

Děti byly ze školního výletu šťastné.....

2. Přestylizujte větu tak, aby se jmenná část Přjs změnila v doplněk:

Jeho odpovědi byly nejisté.....

Běžci byli vyčerpáni.....

Otec byl několik let starostou.....

Všichni byli o Vánocích šťastni.....

3. Ve větách označte doplňky (D):

Od rána jsme slyšeli maminku zpívat. Ráno přiběhla liška sama. Jako malý jsem žil s rodiči na vesnici. Děvčata cvičila v tělocvičně bosa. Náhle jsme ji uviděli utíkat k lesu. Do cíle doběhl bratr čtvrtý. Babička nám ráda pekla buchty. Místnost jsme našli dobře uklizenou. Pivo prodávali na stánku dobře chlazené. Všichni jsme ho pokládali za velkého hrdinu. Náhle myslivec viděl utíkat srnu do lesa. Z horské túry se návštěvníci vrátili unaveni. Cenili si ho jako odborníka. Poskakujíc dostala se veverka až do koruny stromu. Tenista seděl sám, nespokojený s výsledkem zápasu. Tatínek se nám zdál spokojený. Zpozorovali jsme zloděje utíkat od domu. Mávajíc rukama utíkala ho uvítat. Otec se už cítil zcela zdrav. Maminka zůstala doma sama. Víтали ho rádi.